



uw nummer 82222-2021

uw datum

ons nummer

onze datum

verzonden

inlichtingen bij

Cluster

doorkiesnr.

4 november 2021
- 4 NOV. 2021

PJ Schroeten

Bedrijfsvoering/Financiën

0475 - 359 112

AAN

de leden van de gemeenteraad

betreffende Raadsinformatiebrief septembercircularie 2021 Gemeentefonds

Geachte leden,

Recent is de septembercircularie 2021 uitgebracht door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en deze is boven verwachting positief te noemen. Via deze brief informeren wij u in aanloop naar de begrotingsbehandeling 2022 over de ontwikkelingen op hoofdlijnen. In de begroting 2022 is namelijk de meicircularie 2021 verwerkt en nog niet de septembercircularie 2021.

Leeswijzer

In deze raadsinformatiebrief wordt ingegaan op de effecten (mutaties) van de septembercircularie 2021 voor de begrotingsjaren 2021 t/m 2025. Allereerst wordt in tabel 1 op hoofdlijnen het effect van de bijstelling van de septembercircularie 2021 ten opzichte van de meicircularie 2021 weergegeven. Daarna wordt in tabel 2 detailinformatie verstrekt met een toelichting per onderdeel (> € 100.000).

Om tevens een integraal beeld van het begrotingssaldo te presenteren, wordt achtereenvolgens in tabel 3 een update van het begrotingssaldo 2021 weergegeven en in tabel 4 de meerjarenbegroting 2022 – 2025, inclusief de mutatie van de septembercircularie 2021 met daarbij een aanvullende autonome ontwikkeling inzake prijs- en loonindexatie. Lees meer: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/financien-gemeenten-en-provincies/documenten/circularies/2021/09/21/septembercircularie-gemeentefonds-2021>

Septembercircularie 2021

Bijstelling septembercircularie 2021 ten opzichte van meicircularie 2021 op hoofdlijn

In onderstaande tabel wordt op hoofdlijnen het effect van de septembercircularie 2021 ten opzichte van de meicircularie 2021 voor de omvang van de totale algemene uitkering weergegeven. Dit is voor alle jaren positief:

Tabel 1: Bijstelling Gemeentefonds septembercircularie 2021 t.o.v. meicircularie 2021 op hoofdlijn

Bedragen in €	2021	2022	2023	2024	2025
Septembercircularie 2021	124.651.626	128.291.312	122.438.935	124.008.470	126.702.568
Meicircularie 2021	122.211.926	119.046.645	119.408.591	121.050.975	123.548.884
Totaal mutatie	2.439.700	9.244.668	3.030.344	2.957.495	3.153.684
a) Mutatie in begrotingssaldo (excl. taakmutaties)	1.207.625	3.810.482	2.958.174	2.881.614	3.249.485
b) Taakmutaties	200.600	4.788.615	-13.468	-9.188	-9.185
c) Mutatie Corona Steunpakket	1.061.997	456.244			
d) Mutatie overige specifieke uitkeringen (DU, IU)	-30.522	199.327	85.638	85.069	-86.616
Onderverdeling mutatie	2.439.700	9.244.668	3.030.344	2.957.495	3.153.684

Bijstelling septembercircularie 2021 ten opzichte van meicircularie 2021 in detail

In onderstaande tabel 2 wordt het effect (mutaties) van de septembercircularie 2021 ten opzichte van de meicircularie 2021 voor de omvang van de algemene uitkering (+ taakmutaties) en de specifieke uitkeringen in detail weergegeven. Tevens zijn de effecten op het meerjarig begrotingssaldo 2021 – 2025 als gevolg van de septembercircularie 2021 zichtbaar door middel van een tussentelling 'Mutatie begrotingssaldo'.

Mutaties in de specifieke uitkeringen (integratie- en decentralisatie uitkeringen) hebben geen gevolgen voor het begrotingssaldo. Dit conform de door uw raad vastgestelde beleidslijn (raadsvoorstel 2006/113/1 en 2008/112/1) die aangeeft dat integratie- en decentralisatie uitkeringen één op één ingezet worden voor het doel waarvoor het rijk de middelen beschikbaar heeft gesteld (m.a.w. een gesloten systeem). Taakmutaties in de algemene uitkering betreffen mutaties op een specifieke taak, die ook corresponderende gevolgen heeft voor inkomsten of uitgaven. Ondanks dat het gemeenten vrij staat deze middelen anders in te zetten dan voor het betreffende doel, is tot op heden aangesloten bij de door uw Raad vastgestelde beleidslijn omtrent integratie- en decentralisatie-uitkeringen. Dit vanwege de nauwe samenhang hiermee, daar de ontvangen middelen taakmutaties door het Rijk met bepaald specifiek doel/taak beschikbaar zijn gesteld.

Tabel 2 : Bijstelling Algemene Uitkering Gemeentefonds septembercircularie 2021 t.o.v. meicircularie 2021 in detail

	2021	2022	2023	2024	2025
Mutatie Ontwikkeling Uitkeringsfactor (met name accresontwikkeling vanaf 2022)	746.965	3.146.448	2.339.047	2.221.462	2.697.168
Mutatie Ontwikkeling Uitkeringsbasis	381.648	574.313	529.407	570.433	462.598
Mutatie WOZ-waarden	87.876	89.719	89.719	89.719	89.719
Mutaties overig	- 8.864				
a) Mutatie in begrotingssaldo (tussentelling)	1.207.625	3.810.482	2.958.174	2.881.614	3.249.485
Uitvoering en implementatie Breed Offensief	62.987				
Europese richtlijn energieprestatie gebouwen	5.388				
Rijksvaccinatieprogramma HPV Mannen		8.206	8.246	8.328	8.492
Toezicht en handhaving gastouderschap		22.664	23.012	23.428	24.041
Landelijke structuur interventieteams		9.801	10.045	10.362	10.847
Nacalculatie mobiliteitshulpmiddelen Wlz	-67.130	-59.632	-54.771	-51.306	-52.565
Uitvoeringskosten SVB PGB trekkingsrechten		-111.326			
Aanpak problematiek Jeugdzorg (wachtlijden)	199.355				
Jeugdzorg		4.908.902			
b) Mutatie taakmutaties (tussentelling)	200.600	4.778.615	-13.468	-9.188	-9.185
Aanvullend pakket + impuls re-integratie bijstandsgerechtigden (corona)		265.587			
Gemeentelijk schuldenbeleid en bijz. bijstand (corona)		190.656			
Lokale culturele voorzieningen (Corona)	182.900				
Buurt- en dorpshuizen (corona)	36.644				
Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten (Tonk)	842.453				
c) Mutatie Coronasteunpakket (tussentelling)	1.061.997	456.244			
Aanpak laaggeletterdheid (DU)		128.837	141.614	155.456	
Gezond in de stad (DU)		100.713			
Suppletie-uitkering integratie sociaal domein	-5.290	-5.291	-16.506	-16.506	-16.506
Mutatie integratie-uitkering Participatie	-25.232	-24.932	-39.470	-53.881	-70.110
d) Mutatie overige integratie- en decentralisatie uitkeringen (tussentelling)	-30.522	199.327	85.638	85.069	-86.616

De belangrijkste mutaties (> € 100.000) in de septembercirculaire 2021 uit bovenstaande tabel 2 zullen hieronder worden toegelicht. De mutaties zijn onder te verdelen in:

- Mutaties in begrotingssaldo
- Mutaties geen gevolgen begrotingssaldo; Integratie- en decentralisatie uitkeringen en taakmutaties
- Overige mededelingen

Mutaties in begrotingssaldo

Het effect van de septembercirculaire 2021 op het meerjarig begrotingssaldo is per saldo positief te noemen. (zie tabel 2 tussentelling b). Dit wordt met name veroorzaakt door de volgende onderdelen:

Uitkeringsfactor

De uitkeringsfactor wordt in de septembercirculaire 2021 ten opzichte van de voorgaande circulaire positief bijgesteld. Dit komt door een hogere geraamde loon- en prijsontwikkeling in de Macro Economische Verkenning (MEV-raming) van het Centraal Planbureau. De gemeente dient hierop haar prijs- en loonontwikkeling 2022 en volgend af te stemmen, waardoor dit effect gedeeltelijk gecompenseerd wordt. Dit zal als aparte autonome ontwikkeling (tabel 4) worden voorgesteld.

Aanvullend op de hogere geraamde loon- en prijsontwikkeling zien we een positieve volumeontwikkeling. Het kabinet heeft vanaf 2022 aanvullende middelen uitgetrokken voor een aantal beleidsterreinen, waaronder voor klimaatmaatregelen. Ook andere uitgaven zoals die in de zorg en de EU-afdrachten zijn opwaarts bijgesteld. Voor al deze uitgaven geldt dat dit ramingen betreffen. Op het moment dat de daadwerkelijke uitgaven lager blijken te zijn, zal dit ook leiden tot een lager accres.

Uitkeringsbasis

Er vindt ook een positieve bijstelling plaats van de 'Uitkeringsbasis hoeveelheids-verschillen' door de ontwikkeling van de landelijke- en gemeentelijke aantallen met betrekking tot verschillende verdeelmaatstaven (bijvoorbeeld aantal inwoners, woningen, bijstandontvangers).

Mutaties geen gevolgen begrotingssaldo (Integratie- Decentralisatie uitkeringen en taakmutaties)

In tabel 2 worden de mutaties van de septembercirculaire 2021 ten opzichte van de meicirculaire 2021 voor deze specifieke uitkeringen en taakmutaties in detail weergegeven. De toelichting op de mutaties > € 100.000 is als volgt:

- Jeugdhulp extra incidentele middelen (taakmutatie)

Het kabinet heeft besloten extra incidentele middelen toe te voegen aan het jeugdhulpbudget. Dit is grotendeels al verwerkt in de afgelopen meicirculaire 2021. Nog niet alle middelen waren verwerkt voor het onderdeel 'extra inzet en regie op het voorkomen en aanpakken van wachttijden van (regionaal) specialistische jeugdzorg. Het restant is in de septembercirculaire 2021 opgenomen. Voor Roermond betekent dit een bedrag van circa € 0,2 miljoen incidenteel voor 2021.

- Jeugdhulp (taakmutatie)

Per brief van 29 juni jl. zijn gemeenten geïnformeerd dat het kabinet voor 2022 landelijk incidenteel € 1,314 miljard extra beschikbaar stelt ter compensatie van de tekorten in de jeugdzorg. Dit bedrag komt bovenop de eerder toegezegde € 300 miljoen voor dat jaar. Hierin is ook meegenomen dat gemeenten uitvoering geven aan maatregelen die in 2022 een besparing van € 214 miljoen op de jeugdzorguitgaven opleveren. Voor Roermond betekent dit een incidenteel bedrag voor het jaar 2022 van circa € 4,9 miljoen. Een nieuw kabinet zal moeten besluiten over noodzakelijke aanpassingen jeugdhulp en de structurele financiën.

- **Aanpak laaggeletterdheid (DU)**

In eerdere circulaire's heeft het kabinet middelen beschikbaar gesteld voor de aanpak van laaggeletterdheid. Dit om de regierol van gemeenten te versterken; Gemeenten gaan, in regionaal verband op het niveau van de 35 arbeidsmarktregio's aan de slag met een eigen ambitieus (meerjaren)- programma om laaggeletterden te bereiken en van passend aanbod te voorzien. Daarnaast zijn de middelen bedoeld om gemeenten te laten investeren in de kwaliteit van het cursusaanbod. Middels de septembercirculaire 2021 is de nieuwe raming voor de jaren 2022, 2023 en 2024 opgenomen. Roermond ontvangt als contractgemeente voor 2022, 2023 en 2024 circa € 140.000 per jaar.

- **Gezond in de Stad**

Het stimuleringsprogramma Gezond in de Stad (GIDS) wordt voortgezet in het jaar 2022. Voor genoemd jaar is landelijk een bedrag van € 19,440 miljoen beschikbaar gesteld. Het programma geeft de gemeente extra ruimte om de gezondheid van mensen in een lage sociaaleconomische positie structureel en duurzaam te verbeteren. Een lokale en integrale aanpak is daarbij van belang. Roermond ontvangt voor het jaar 2022 circa € 100.000.

Mutaties geen gevolgen begrotingssaldo (Corona steunpakket)

In tabel 2 worden de mutaties van de septembercirculaire 2021 ten opzichte van de meicirculaire 2021 voor de compensaties Corona in detail weergegeven. De toelichting op de mutaties > € 100.000 is als volgt:

- **Lokale culturele voorzieningen (taakmutatie corona)**

Het kabinet heeft al in eerdere circulaire's middelen beschikbaar gesteld, voor de borging van de lokale en regionale culturele infrastructuur. Deze organisaties missen onder andere inkomsten uit kaartverkoop en horeca, terwijl de vaste lasten zoals huisvesting en beveiliging doorlopen.

Middels de septembercirculaire reserveert het kabinet voor het derde kwartaal 2021 opnieuw € 51,5 miljoen voor de regionale en lokale cultuur, waarvan € 36,5 miljoen voor de instandhouding van de regionale en lokale culturele infrastructuur en € 15 miljoen ter compensatie voor de inkomstenderving van medeoverheden door onder andere het kwijtschelden van huren. Voor Roermond leidt dit samen tot een compensatiebedrag van circa € 182.900 (€ 129.628 Cultuur + € 53.272 huurderving).

- **Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke kosten (TONK) (taakmutatie corona)**

De Tijdelijke Ondersteuning voor Noodzakelijke Kosten (TONK) is bedoeld voor huishoudens die door de huidige omstandigheden te maken hebben met een onvoorzienbare en onvermijdelijke terugval in hun inkomen, en die daardoor noodzakelijke kosten (vaste lasten) niet meer kunnen voldoen en waarvoor andere regelingen niet of onvoldoende soelaas bieden. Het beschikbare budget voor de TONK is aangevuld met de laatste tranche voor de periode tot en met 30 september en bedraagt landelijk € 195 miljoen. Voor Roermond betekent dit een incidenteel bedrag voor 2021 van in circa € 840.000.

- **Extra middelen voor re-integratie dienstverlening aan bijstandsgerechtigden (taakmutatie corona)**

Voor 2020 en 2021 zijn reeds (middels de decembercirculaire 2020) middelen door het kabinet beschikbaar gesteld voor de re-integratie van bijstandsgerechtigden. Als onderdeel van het steun- en herstellepakket stelt het kabinet in 2022 opnieuw middelen beschikbaar (€ 14,740 miljoen in 2022). Gemeenten ontvangen deze extra middelen zodat zij de reguliere dienstverlening op peil kunnen houden nu de instroom in de bijstand toeneemt. Daarnaast ontvangen gemeenten in 2022 een tijdelijke impuls voor re-integratie (€ 43,438 miljoen) die gemeenten in staat stelt om de dienstverlening aan mensen die nu als gevolg van de crisis de bijstand instromen te intensiveren. Voor Roermond betekent dit een incidenteel bedrag voor 2022 van circa € 265.587.

- *Extra middelen voor gemeentelijk schuldenbeleid en bijzondere bijstand (taakmutatie corona)*

Voor 2020 en 2021 zijn reeds (middels de decembercirculaire 2020) middelen door het kabinet beschikbaar gesteld voor de gemeentelijk schuldenbeleid. Als onderdeel van het steun- en herstellpakket stelt het kabinet in 2022 opnieuw middelen voor het gemeentelijk schuldenbeleid (€ 30 miljoen in 2022) en de bijzondere bijstand (€ 15 miljoen in 2022) beschikbaar. Gericht op het bieden van snelle hulp en ondersteuning aan mensen die vanwege de crisis te maken krijgen met (dreigende) schulden- en armoedeproblematiek. Voor Roermond betekent dit samen een incidenteel bedrag voor 2022 van circa € 190.656.

Overige mededelingen

- Herijking verdeling gemeentefonds

Zoals al eerder is gemeld, bereidt het Rijk een algemene herijking van de verdeelsystematiek binnen het gemeentefonds voor. De eerste uitkomsten van een nieuwe verdeling leiden tot aanmerkelijke herverdeeffecten. De minister van BZK heeft geconcludeerd dat aanvullend onderzoek gewenst is en daarom was de invoering uitgesteld tot 1 januari 2023. Als reden voor het uitstellen, noemt de minister BZK de huidige financiële positie van gemeenten, waaronder de tekorten bij de jeugdzorg. Daarover moet eerst duidelijkheid komen en die komt pas bij de kabinetsformatie. Derhalve wordt de invoering van het nieuwe verdeelstelsel overgelaten aan het nieuwe kabinet. De publicatie van definitieve resultaten is uiterlijk in de meicirculaire 2022. De voorlopige herverdeeffecten die bekend zijn gemaakt in het 1^e kwartaal 2021, kwamen voor Roermond neer op een nadeel van in totaal +/- € 2 per inwoner. Na aanvullend onderzoek en aanpassingen zijn in het 3^e kwartaal 2021 weer nieuwe voorlopige herverdeeffecten bekend gemaakt, die voor Roermond gunstiger uitpakken op een voordeel van in totaal +/- € 46 per inwoner. Ook dit voorstel wordt momenteel opnieuw tegen het licht gehouden door adviesbureaus, waarna hoogstwaarschijnlijk weer nieuwe aanpassingen/actualisaties zullen volgen. Daarom is het van belang te benadrukken dat er nog altijd sprake is van voorlopige effecten. Na definitieve besluitvorming over de invoering van het verdeelvoorstel zal met de dan bekende gegevens nog een actualisatie plaatsvinden naar 1 januari 2023, het beoogde moment van invoering van de nieuwe verdeling. Deze laatste actualisatieslag zal inzicht geven in de definitieve herverdeeffecten voor gemeenten.

- Opschalingskorting

In de septembercirculaire 2021 is bekend gemaakt dat ook de oploop van de opschalingskorting in 2022 incidenteel geschrapt wordt. Dit levert Roermond een incidenteel voordeel op van circa € 1 mln. In de meicirculaire 2020 is de laatste tranche 2025 van de korting toegevoegd, waardoor de structurele uitname van landelijk € 975 miljoen is bereikt. Het is aan een nieuw kabinet om te besluiten over de opschalingskorting voor 2023 en verder.

Actualisatie begrotingssaldo 2021

Om u een integraal beeld te presenteren van het begrotingssaldo 2021 wordt in deze raadsinformatiebrief een saldo-update gegeven inclusief de mutatie septembercirculaire 2021. De effecten voor 2021 worden integraal verwerkt in de eindejaarrapportage 2021.

Tabel 3: Actualisatie begrotingssaldo 2021 na Septembercirculaire 2021

Bedragen x € 1.000,-	2021
Begrotingssaldo na Klaar voor Herstart (55571-2021)	- 5.260
Vooruitblik (besluitvorming Bestuursrapportage):	
Klaar voor Herstart 2021 reservedekking Algemene Reserve	2.126
Meicirculaire 2021	444
Septembercirculaire 2021	1.207
Eindejaarrapportage 2021	p.m.
Prognose begrotingssaldo 2021	- 1.483

Indien het tekort van het actueel begrotingssaldo 2021 zich nog voordoet bij de jaarrekening 2021, wordt voorgesteld het tekort te dekken uit de algemene reserve, met inachtneming van het minimumniveau.

Begroting 2022

In de begroting 2022 is een meerjarig begrotingssaldo gepresenteerd, waarbij nog geen rekening is gehouden met de financiële gevolgen voor de algemene uitkering gemeentefonds als gevolg van de septembercirculaire 2021. De septembercirculaire 2021 heeft een meerjarig positief effect op het in de begroting 2022 gepresenteerde meerjarig begrotingssaldo. Tevens wordt in de septembercirculaire 2021 een update gegeven van de loon- prijs index 'CPB sector Overheid'. De prijs- en loonindexering wordt vanaf 2022 meerjarig naar boven bijgesteld (onderdeel positief accres) wat zou moeten leiden tot een opwaartse bijstelling van de in de begroting 2022 opgenomen meerjarige prijs- en loonindexatie. Deze bijstelling zal als een aanvullende autonome ontwikkeling worden voorgesteld. Na verwerking van de septembercirculaire 2021 en de aanvullende autonome ontwikkeling bedraagt het meerjarig begrotingssaldo 2022 t/m 2025:

Tabel 4: Actualisatie meerjarig begrotingssaldo na septembercirculaire 2021

Bedragen x € 1.000,-	2022	2023	2024	2025
Meerjarig saldo begroting 2022	- 2.732	- 562	141	14
Aanvullende autonome ontwikkeling prijs- loon-indexatie	- 1.064	- 1.124	- 1.185	- 1.311
Mutaties septembercirculaire 2021	3.810	2.958	2.881	3.249
Meerjarig begrotingssaldo incl. septembercirculaire 2021	14	1.272	1.837	1.952

Uit bovenstaande tabel kunt u afleiden dat het meerjarig beeld gepresenteerd in het raadsvoorstel 'Begroting 2022' na verwerking van de Septembercirculaire 2021 een wezenlijke verandering ondergaat. De meerjarige structurele financiële positie na verwerking van de septembercirculaire 2021 verbetert sterk; de begrotingsjaren 2022 en 2023 zijn in tegenstelling tot hetgeen vermeld in de begroting 2022 positief.

Risico's

Zoals eerder in deze brief is gemeld, bereidt het Rijk een algemene herijking van de verdeelsystematiek binnen het gemeentefonds voor. De uitkomsten schommelen van negatief naar positief, waardoor er nog geen zekerheid is over de definitieve herverdeeleffecten. Daarnaast wordt de positieve bijstelling Septembercirculaire 2021 voornamelijk veroorzaakt door een positiever accres, deels veroorzaakt door gunstigere ramingen van de Rijksuitgaven. Dit betreft een risico, daar op het moment dat de daadwerkelijke uitgaven van het Rijk lager blijken te zijn, zal dit ook direct leiden tot een lager accres (en dus weer een negatieve bijstelling). Het is aan te raden om de ontstane meerjarige begrotingsruimte niet volledig te benutten.

Wij hopen u hiermede voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend,

Burgemeester en wethouders van Roermond,

De secretaris,

De burgemeester,

ir. J.A.G.M. van Aaken

M.J.D. Donders de Leest